

1. רג'בי

2. המוקד להגנת הפרט

ע"י ב"כ עו"ד נדיה דקה ואח'

רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200

טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

נגד

1. היחידה הארצית לחקירות סוהרים

2. מפקד כוח "נחשון"

3. מחלקת עררים בפרקליטות המדינה

4. שירות בתי הסוהר

ע"י פרקליטות המדינה,

רח' צלאח א-דין 31

משרד המשפטים, ירושלים

טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד, ולקראת הדיון הקבוע ליום 7.3.2022, מתכבדים המשיבים להגיש את תגובתם המקדמית לעתירה, כדלקמן.

1. עניינה של העתירה דנן בטענות העותרים ביחס לטיפול המשיבים בתלונתם בנוגע לאירוע שהתרחש לטענתם ביום 15.10.2018, וכן ביחס להחלטה לסגור את תיק החקירה בעניין ולדחות את הערר שהגישו העותרים נגד החלטה זו. בנוסף, ביקשו העותרים שורה של סעדים כלליים שעניינם אופן הטיפול בתלונות בדבר "שימוש בעינויים ו/או ביחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ו/או משפיל בידי סוהרי שירות בתי הסוהר" כלפי אסירים בכלל וכלפי קטינים בפרט, ובקביעת נהלים להסדרת הסוגיה.

2. כפי שיפורט להלן, עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות על הסף. בראש ובראשונה, משהעותרים לא מצאו לנכון לצרף את סוהרי יחידת "נחשון", אשר כלפיהם הופנו טענותיהם, כמשיבים לעתירה, יש להורות על דחייתה בשל אי צירוף משיבים אשר עלולים להיפגע כתוצאה מקבלת העתירה.

3. במישור הטענות הפרטניות בעניינו של עותר 1 (להלן: "העותר") – בהעדר עילה להתערבות בהחלטות שהתקבלו להורות על סגירת תיק החקירה בעילה של "חוסר ראיות מספקות" ובהמשך בהחלטת המשנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית) (להלן: "המשנה לפרקליט המדינה") לדחות את הערר שהוגש. החלטות אלה התקבלו על בסיס החומר הראייתי שבתיק החקירה, וההכרה כי אין די בו כדי להוביל לפתיחת הליך פלילי בעניינם של מי מהמעורבים. המדובר בהחלטה המצויה עמוק במתחם שיקול הדעת הנתון לרשויות

התביעה בהקשרים שכאלה, ולא עלה בידי העותרים להראות כי המקרה דנן בא בגדר אותם מקרים חריגים אשר יצדיקו את התערבותו של בית המשפט הנכבד בה.

4. במישור הטענות העקרוניות שמבקשים העותרים לעורר, יטענו המשיבים כי הללו כלל אינן מתעוררות במקרה דנן, ומשכך, מדובר בטענות כלליות ותיאורטיות שדין להידחות על הסף. בטרם נפנה להצגת העובדות הצריכות לענייננו, אשר מהן תעלה בבירור המסקנה לפיה אין כל מקום להתערב בהחלטות המשיבים, נבקש להעיר כי במסגרת העתירה טענו העותרים טענות חמורות בדבר שימוש בעינויים בניגוד להוראות הדין ולהתחייבויותיה של מדינת ישראל בהקשר זה במישור הבינלאומי. דא עקא, דומה כי אף לו הייתה מתקבלת גרסתו של העותר במלואה והיו נמצאים לה תימוכין (וזה איננו המקרה), טענות אלה רחוקות מענייננו מרחק רב ביותר, ומשכך, העתירה דנן אינה האכסניה המתאימה לדון בהן. מכל מקום, טענות כלליות ותיאורטיות אלה אף לא הובאו בפני הגורמים הרלבנטיים לעניין בטרם הוגשה העתירה דנן, ומשכך יטענו המשיבים כי יש לדחותן על הסף אף בשל אי מיצוי הליכים.

העובדות הצריכות לעניין

5. העותר, יליד 2002, נעצר ביום 10.7.2018 בחשד לביצוע עבירות ביטחוניות של חשד לשיגור חומר נפיץ לאחר שלא כדן, השלכת בקבוק תבערה, קשירת קשר לביצוע פשע ותקיפה בנסיבות מחמירות.

6. ביום 15.10.2018 הובא העותר לדיון בעניינו בבית המשפט המחוזי לנוער בירושלים. עם תום הדיון בעניינו, הובל העותר לעבר מעלית שתובילו לאגף ההעברות עד חזרתו לבית המעצר. לטענת העותר כפי שזו מופיעה בתצהירו המתוארך 17.10.2018 (נספח ע/3 לעתירה), בשלב זה החל אחד מסוהרי יחידת "נחשון" לקלל את אביו אשר נכח במקום, ולאחר שנכנסו הוא והסוהרים למעלית, החלו כל הסוהרים להכותו נמרצות בכל חלקי גופו. בהמשך, כך הטענה, הוכנס העותר לחדר ונאזק כאשר ידיו מאחור, תוך חיבור שרשרת בין אזיקי הידיים לאזיקי הרגליים. יובהר כבר כעת, כי תצהיר זה אינו קיים בתיק החקירה, ולמיטב ידיעת המשיבים, לא הועבר לידיהם בשום שלב עובר להגשת העתירה.

מדו"חות הפעולה של הסוהרים שנכחו באירוע עולה תמונה שונה בתכלית: בעת ליווי העותר בבית המשפט, התקרב אליהם אביו והחל לצלמו. הסוהרים ביקשו מן האב שלא להתקרב, והוא נענה לבקשתם. בהמשך, עם כניסתם של הסוהרים והעותר למעלית, החל העותר לצעוק על הסוהרים והתנגד לאחיזת היד של אחד מהם, והסוהרים נאלצו להשתלט על העותר. העותר נאזק והועבר לתא בגפו, וזאת לאחר שנבדק. בהתאם לתיעוד הקיים בתיק החקירה, בבדיקה חזותית של העותר שנערכה על ידי חובש מיד לאחר האירוע, לא נמצא כל ממצא חריג, למעט סימנים על פרקי כף היד באזור בו היה אזוק. עוד צוין כי העותר לא התלונן על כל דבר חריג, כגון שבר, כאב או פציעה.

7. בחלוף למעלה מחודש ממועד האירוע, ביום 20.11.2018 התקבלה ביחידה הארצית לחקירות סוהרים, היא המשיבה 1 (להלן גם: **יאח"ס**), תלונה מטעם באת-כוח העותר, במסגרתה צוין כי בעת ביקורה את העותר בבית המעצר ביום 17.10.2018, סיפר לה העותר על האירוע האלים שעבר, וכי **"מעל עינו השמאלית היה סימן ברור שככל הנראה התירו [כך במקור] המכות שקיבל יומיים לפני המפגש"** (נספח ע/4 לעתירה). לפי הנטען בעתירה, לפנייה זו קדמה פנייה נוספת מיום 12.11.2018 באותו נושא, אך פנייה שכזו לא אותרה ביאח"ס, ואף לא צורפה לעתירה. הודעה בדבר פתיחה בחקירה בעקבות התלונה נמסרה לבאת-כוח העותר על-ידי יאח"ס באופן טלפוני.
8. לשם השלמת התמונה יצוין, כי ביום 22.10.2018 הוגשה נגד העותר תלונה על ידי סוהר מיחידת נחשון, על אודות אירוע מיום 21.10.2018, במסגרתו, על פי הנטען בתלונה, תקף העותר את הסוהר (להלן: **האירוע הנוסף**). ביום 24.10.2018 התקבלו ביאח"ס שלוש תלונות מאת העותר ושני אסירים נוספים ששהו איתו בבית המעצר, במסגרתן נטען כי במהלך האירוע הנוסף הפעילו סוהרי יחידת "נחשון" אלימות כלפיהם עת היו ביחידת המעברים הארצית ברמלה (להלן: **האירוע הנוסף**). לפי האמור בתלונת העותר, אירוע זה התרחש בעקבות האירוע מיום 15.10.2018. עם זאת, בשלב זה – המוקדם כאמור למועד הגשת התלונה מושא העתירה דנן – לא פירט העותר דבר על אודות האירוע מושא העתירה דנן, ולא התלונן בגינו. הואיל ומדובר באירוע שבגיניו הוגשו תלונות הדדיות הן על ידי העותר והאסירים הנוספים והן על ידי הסוהרים המעורבים, הוא נחקר על ידי תחנת משטרת רמלה, וזאת בהתאם לנוהל החל כאשר מדובר בתלונות הדדיות. משהעתירה דנן אינה עוסקת באירוע אחר זה, לא נרחיב על אודותיו, ונסתפק בלציין כי תיק החקירה בעניינו נסגר, ולא נמצא כי יש מקום לפתוח בהליכים פליליים כלפי מי מהמעורבים, בין היתר **נוכח העובדה שבמסגרת חקירתו באזהרה של העותר מיום 30.6.2019 במסגרת אותו תיק, כלל לא העלה טענות ביחס לתקיפתו על ידי הסוהרים באירוע הנוסף**. עוד יוער, כי דבר קיומו של האירוע הנוסף לא צוין במסגרת התלונה מיום 20.11.2018.
9. ביום 22.11.2018 נגבתה הודעתו של העותר על ידי חוקרי יאח"ס, הן ביחס לאירוע מושא העתירה והן ביחס לאירוע הנוסף.
10. ביום 3.2.2019 הודיע מפקד יאח"ס לבאת-כוח העותר כי לאחר חקירת התלונה, לא נמצאה תשתית לביצוע עבירות פליליות, ועל כן תיק החקירה בעניין נסגר בעילת "אין עבירה פלילית" (נספח ע/7 לעתירה; להלן: **החלטת הסגירה הראשונה**).
- בעקבות האמור, ולאחר עיון בחומרי החקירה שהועמדו לעיונה, פנתה באת-כוח העותר, ביום 30.5.2019, בערר למחלקת עררים נגד החלטת הסגירה הראשונה (נספח ע/9 לעתירה; להלן: **הערר הראשון**). יצוין, כי במסגרת הערר הראשון הועלו גם טענות כלפי החקירה של האירוע הנוסף.

11. ביום 17.10.2019 הודע לבאת-כוח העותר כי לאחר עיון בערר הראשון נמצא כי יש "להחזיר את התיק למשטרה לשם העברתו לגורם המוסמך המתאים להכריע בו, היינו פרקליטות המחוז" (נספח ע/13 לעתירה). כלומר, תיק החקירה נפתח מחדש הואיל וההחלטה לסגור אותו ניתנה על ידי גורם שלא היה מוסמך לעשות כן. עוד הובהר כי לאחר קבלת החלטה בדבר התיק על ידי פרקליטות המחוז, וככל שתתקבל החלטה על סגירת התיק, יוכל העותר לשוב ולהגיש ערר על ההחלטה.

באשר לאירוע הנוסף צוין כי "האירוע לא נחקר [על-ידי יאח"ס] נוכח קיומו של תיק אחר במסגרתו נחקר האירוע, פלא 468456/18 (רמלה). מוצע כי באת-כוח העורר תפנה למשטרה על-מנת לברר היכן עומד הטיפול בתיק הנ"ל".

12. בהתאם לאמור, הוחזר התיק למשטרת ישראל על מנת שזו תעבירו, בצירוף המלצתה, לפרקליטות המחוז. בחודש נובמבר 2019 הועבר התיק לפרקליטות מחוז ירושלים. ביום 23.9.2020 הוחלט בפרקליטות המחוז על סגירת התיק בעילה של "חוסר ראיות מספיקות" ובו ביום הודעה בדבר נשלחה אל באת-כוח העותר (נספח ע/19 לעתירה; להלן: **החלטת הסגירה השניה**), וזאת בהתאם ללוחות הזמנים הנקובים בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום".

13. ביום 4.3.2021 הגישה באת-כוח העותר ערר על החלטת הסגירה השניה (נספח ע/21 לעתירה), וזאת לאחר עיון נוסף בחומרי חקירה שהעיון בהם התאפשר. העותר הלין על כך שבתיק החקירה אין תיעוד לנזק שנגרם לו במהלך האירוע; כי דו"ח החובש אינו עולה בקנה אחד עם הנזק שראתה באת-כוח העותר בעת ביקורה ביום 17.10.2018; כי אין כל היגיון בגרסת הסוהרים לפיה היה זה העותר שניסה לתקוף אותם; וכי לא ייתכן שאין תיעוד לאשר ארע בין כתלי בית המשפט. עוד נטען כי היה מקום לגבות את הודעתם של הורי העותר, אשר נכחו במקום.

14. אגב גיבוש עמדת פרקליטות המחוז ביחס לערר, התברר כי במסגרת העיון בתיק החקירה, לא הוצגו בפני באת-כוח העותר כלל המסמכים שהיה באפשרותה לעיין בהם. על כן, ביום 26.4.2021 הודיעה על כך פרקליטות המחוז לבאת-כוח העותר, ובהמשך הועברו החומרים הנוספים לעיונה, וניתנה לה האפשרות להשלים טיעון בעקבות העיון (נספחים ע/22 וע/23 לעתירה).

לשם שלמות התמונה יצוין, כי משהערר הוגש בחלוף המועד הקבוע לכך בסעיף 65 חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, התבקשה באת-כוח העותר להגיש ארכה לשם הגשתו, וזו התקבלה (נספח ע/24 לעתירה).

15. ביום 3.8.2021, לאחר עיון בתיק החקירה ובחינת טענות העותר בערר, החליטה המשנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית) שאין מקום לשנות מהחלטת הסגירה השניה. וכך נומקה ההחלטה:

"מהחומרים הקיימים ברשותנו עולים הדברים הבאים. לטענות העורר, במהלך הובלתו במעלית בית המשפט לאחר דיון בעניינו, הוא הותקף על ידי לוחמי נחשון באמצעות מכות בפניו, גבו, ראשו וחזהו. בדו"ח שתיעד את ממצאי בדיקת העורר מיום האירוע רשם כי בבדיקה חזותית לא נמצא ממצא חריג, למעט סימנים בידי של העורר באיזור האזיקה. עוד נרשם בדו"ח כי העורר לא התלונן אודות שבר, כאב, פציעה וכד'. בדו"חות פעולה של לוחמים שנטלו חלק באירוע נרשם, כי בשלב בו העורר הועלה במעלית הוא צעק על הלוחמים וניסה להתנגד לאחיזתו על ידי אחד מהם. בנסיבות אלה היה צורך להשתלט על העורר. לא נמצא תיעוד מצולם לאירוע, שהתרחש כאמור במעלית. אשר לטענתך בנוגע לגביית עדות הורי העורר. כיון שהאירוע הנוטען התרחש במעלית, ללא נוכחות הורי העורר, לא מצאנו כי תהא בכך תועלת. במצב דברים זה, כיון שמדובר בגרסת העורר מול גרסת הלוחמים כפי שעולה מדו"חות הפעולה, בהעדר תימוכין בחומר הראיות לגרסת העורר, ואף בהתחשב בטענותיך במכתב הערר, אין באפשרותנו להכריע בין הגרסאות. בנסיבות אלה, לא מצאנו כי קיים יסוד להתערב בהחלטה על סגירת התיק שבסימוכין. לפיכך, הערר נדחה".

צילום ההחלטה מיום 3.8.2021 מצורף ומסומן מש/1.

16. ביום 3.10.2021 הוגשה העתירה דנן.

עמדת המשיבים

17. כאמור לעיל, עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות על הסף. ראשית, כאמור לעיל, העותרים הגישו את העתירה מבלי לצרף את הסוהרים אשר, כך הטענה, היו מעורבים באירוע, כמשיבים לעתירה. ואולם, הלכה ידועה היא כי על העתירה לכלול כמשיבים את מי שעלול להיפגע כתוצאה מקבלת העתירה, וזאת על מנת שיוכל להציג את עמדתו בעניין (ראו, לדוגמא: בג"ץ 7973/20 מנגל נ' מנהלת מחלקת עררים בפרקליטות המדינה, פסקה 18 (אר"ש, 7.6.2021)).

18. שנית, וזה העיקר, יש לדחות את העתירה על הסף בהעדר עילה להתערבות בהחלטות שהתקבלו ביחס לתיק החקירה מושא העתירה דנן.

כידוע, שיקול הדעת הנתון לרשויות התביעה בכל הנוגע לפתיחה בחקירה פלילית, לאופן ניהול החקירה ולהעמדה לדין הוא רחב במיוחד. התערבותו של בית משפט נכבד זה בהחלטות רשויות התביעה בעניינים שכאלה מצומצמת, אם כן, למקרים קיצוניים בלבד, שבהם ניתן להצביע על פגם חמור היורד לשורש העניין. הדברים נכונים ביתר שאת בכל הנוגע להחלטה המבוססת על טעמים ראייתיים (ראו, מיני רבים: בג"ץ 6216/20 דרוויש נ' היחידה הארצית לחקירת סוהרים, פסקה 8 (אר"ש 6.12.2020) (להלן: עניין דרוויש)). בבסיסה של הלכה זו עומדת העובדה שלרשויות התביעה מומחיות בהערכת טיבה ועוצמתה

של התשתית הראייתית המונחת לפנייהם ובהערכת סיכויי ההרשעה. עוד נפסק, כי על הטוען לחריגה קיצונית כאמור, עליו ההוכחה (בג"ץ 9018/17 טביש נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 36 (ארי"ש 26.11.2018)).

במקרה דנן, העותרים לא הצביעו על כל פגם קונקרטי שנפל בהחלטת פרקליטות המחוז להורות על סגירת התיק ובהחלטת המשנה לפרקליט המדינה לדחות את הערר, ועל כן דין העתירה להידחות.

19. נקודת המוצא של העותרים היא כי במהלך האירוע הופעל כלפי העותר כוח בלתי סביר על ידי המעורבים באירוע. דא עקא, מן החומר הראייתי המצוי בתיק החקירה עולה תמונת דברים שונה: אל מול גרסת העותר – גרסה אשר הועלתה לראשונה בפני המשיבים למעלה מחודש לאחר קרות האירוע הנטען (כאמור, תצהירו של העותר המתוארך ליום 17.10.2018 לא היה מוכר למשיבים עד להגשת העתירה כאן) – עומדים דו"חות הפעולה של הסוהרים ודו"ח החובש, שנכתבו בזמן אמת, מהם עולה כי העותר הוא אשר צעק במעלית וניסה להשתחרר מאחיזת הסוהר, והסוהרים השתלטו עליו בצורה מדודה ומוגבלת, על מנת למנוע את תקיפת הסוהרים.

המדובר במצב ראייתי אשר למעשה אינו כולל כל תימוכין לגרסת העותר (בתלונתו מפי באת-כוחו ובהודעתו מיום 22.11.2018), כאשר מנגד גרסותיהם של הסוהרים שנכחו באירוע הן קוהרנטיות וסותרות את הנטען על ידו, ונתמכות בדו"ח החובש אשר לא מצא כל אינדיקציה לחבלה שנגרמה לעותר, ואשר ממנו עולה כי העותר עצמו לא העלה בפני החובש כל טענה לחבלה כאמור בזמן אמת. לא זו אף זו – מעיון בהודעת העותר מיום 22.11.2018 עולה דווקא כי הסוהרים היו קשובים לצרכיו, כי בתום האירוע ניתן לו הטיפול הרפואי הנדרש (בהיותו חולה סכרת), וכי אף ניתן לו דבר מה לאכול ולשתות. אף בכך יש משום חיזוק לגרסת הסוהרים. בנסיבות אלה, יטענו המשיבים כי המסקנה לפיה אין בתשתית הראייתית כדי לבסס סיכוי סביר להרשעה היא מסקנה מתבקשת, וכמוה אף ההחלטות לסגור את תיק החקירה ולדחות את הערר הן החלטות מתבקשות, וודאי סבירות, ולא קמה כל עילה להתערב בהן.

אשר לטענת העותרים כי היה מקום לבצע פעולות חקירה נוספות, דוגמת איתור תיעוד מצולם לאשר אירע בבית המשפט המחוזי, או גביית הודעתם של הורי העותר: בכל הנוגע לתיעוד, יצוין כי עוד בשלבי החקירה של ההליך בדקה יאח"ס האם ישנו תיעוד ויזואלי של האירוע, אך נמצא כי תיעוד כאמור אינו בנמצא, וזאת, בין היתר, בשל חלוף הזמן ממועד האירוע ועד למועד שבו הוגשה התלונה.

אשר לגביית הודעת ההורים, הרי שכפי שצוין בהחלטה – משהאירוע הנטען התרחש בתוך המעלית, ואין חולק על כך שההורים לא נכחו בו, לא נמצא כי קיימת תועלת בביצוע פעולת החקירה האמורה. זאת ביתר שאת, מקום שאף לגרסת הסוהרים, כפי שזו עולה מדו"חות הפעולה שמולאו בעקבות האירוע, ההתרחשות במעלית אכן כללה עימות ביניהם ובין

העותר, באשר לדבריהם – העותר התפרע והתנגד לאחיזתו. משכך, אף אם הוריו של העותר ימסרו כי שמעו מהומה מחוץ לדלת המעלית הסגורה, לא יהיה בדבר כדי לשפוך אור על הנעשה במעלית פנימה.

20. אשר לטענת העותר לפיה לאחר האירוע במעלית נאזק כשידיו לאחור והן קשורות לרגליו האזוקות, מדובר בכבילה שאיננה מקובלת בשב"ס, וככלל – סוהרי יחידת נחשון אינם נוהגים לכבול עצורים כשידיהם לאחור כלל. אין כל התייחסות לכבילה כאמור בדו"חות הפעולה שמילאו הסוהרים לאחר האירוע. במהלך גיבוש עמדת המשיבים לעתירה, נערך בירור מול שניים מהסוהרים (שכן הסוהר השלישי שהיה מעורב באירוע כבר אינו משרת בשירות בתי הסוהר), אשר העלה כי לא זכורה להם כל כבילה לאחור של העצור, במקרה זה או בכלל. משכך, גם בסוגיה זו, אין כל תשתית ראייתית לתמיכה בטענת העותר, וההחלטה להורות על סגירת תיק החקירה בהעדר ראיות מספיקות היא החלטה סבירה שאינה מקימה עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.

21. אשר ליתר הטענות המועלות בעתירה, הרי שמן המסגרת העובדתית שהובאה לעיל עולה בבירור כי מרביתן הן טענות כלליות ותיאורטיות אשר בינן לבין העתירה דגן אין קשר ממשי. טענות בדבר חשד לשימוש בעינויים או בדבר יחס אכזרי או בלתי אנושי הן טענות בעלות חומרה יוצאת דופן. מבלי להקל ראש בטענות לאלימות של אנשי מרות כלפי אדם במשמורת, לא כל שכן קטין, עדיין המרחק בין טענות אלה ובין הטענות לעינויים וליחס אכזרי ובלתי אנושי, מרחק רב הוא. טענות דומות הועלו על ידי עותרת 2 בעניין **דרוויש** לעיל, אף שם, בהקשר של תלונה של קטין על אודות אלימות סוהרים כלפיו. שם קבע בית המשפט הנכבד כך:

8". החלטה בדבר חקירה והגשת כתב אישום מסורה מעצם טיבה וטבעה לרשויות החקירה והתביעה. שיקול הדעת הנתון לרשויות אלו הינו רחב במיוחד, וזאת בפרט בכל הנוגע לדרכי ניהול החקירה ולמסקנותיה (ראו, למשל: בג"ץ 9018/17 טביש נ' היועץ המשפטי לממשלה (26.11.2018)). בית משפט זה איננו מתערב אפוא בהחלטות כאלה, פרט למקרים חריגים וקיצוניים בהם ניתן להצביע על פגם חמור היווד לשורש העניין (ראו, למשל: בג"ץ 1782/19 כוסבה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 24 והאסמכתאות שם (3.9.2020)). כללים אלו חלים ביתר שאת כאשר ההחלטה שלא להעמיד את החשוד לדין פלילי נשענת על העדר ראיות מספיקות, כמו במקרה שלפנינו – זאת, להבדיל מהחלטות המבוססות על העדרו של אינטרס ציבורי (ראו: בג"ץ 5904/20 מנאצרה נ' הפרקליט הצבאי הראשי, פסקה 15 לפסק דינו של השופט מ' מזוז, והאסמכתאות המצוטטות שם (23.11.2020); וכן, בג"ץ 6236/20 פלונית נ' פרקליטות המדינה (24.11.2020)).

9. העותרים לא הצביעו בעתירתם על שום פגם קונקרטי אשר יכול להצדיק את התערבותנו בהחלטת המשיבים.

10. באשר לטענות העקרוניות שהעלו העותרים במסגרת העתירה – ספק רב אם הדברים שהועלו בהן התממשו במקרהו

של העותר 1. מטעם זה, אין כל סיבה שנדון בטענות אלו במסגרת הנוכחית.

נראה כי הדברים יפים אף לענייננו.

זאת ועוד, במסגרת העתירה אין כל פירוט האם ובאיזה אופן הועלו הטענות האמורות – שעניינן בקביעת נהלים חדשים או תיקון נהלים קיימים – בפני גורמי המקצוע הצריכים לעניין. כך, לא צוין האם נערכה פניה בעניין ליאח"ס, ללשכה המשפטית במשטרת ישראל, או לגורמים הרלבנטיים במחלקת הייעוץ והחקיקה שבמשרד המשפטים. במובן זה, דומה כי העתירה דן אף לוקה באי מיצוי הליכים מובהק בכל הנוגע לסעדים העקרוניים שנכללו בה, דבר אשר מצדיק אף הוא את דחייתם של סעדים אלה.

22. בבחינת הרבה למעלה מן הצורך יבקשו המשיבים להבהיר את הדברים הבאים: מדינת ישראל היא צד לאמנת האו"ם נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים משנת 1991. הוראות האמנה מבהירות את חובות המדינה החברה לחקור באופן יעיל וללא דיחוי כל תלונה המעלה חשש לעינויים ולהגן על המתלונן. על המדינות החברות להבטיח את זכותו של אדם הטוען כי הועמד בפני עינויים להתלונן בפני הרשויות המוסמכות, ולגרום לכך שמקרהו ייבדק ללא דיחוי ומשוא פנים. מדינת ישראל מחויבת לאמנה, ופועלת להבטיח כי תלונות המעלות חשש לעינויים או התעללות יחקרו באופן יעיל בהתאם להוראות האמנה.

במקרה דנן, העותר הגיש את תלונתו, וזו נבדקה ונחקרה ללא דיחוי וללא משוא פנים. עם זאת, התלונה לגופה אינה מגלה חשד לביצוע עינויים או ליחס או עונש אכזרי, בלתי אנושי או משפיל – זאת אף לו היינו מקבלים את גרסתו של העותר במלואה ולו היו נמצאים לה תימוכין, וכאמור, זה איננו המקרה. אף מטעם זה, יטענו המשיבים כי דין הטענות הכלליות והתיאורטיות המועלות בעתירה בהקשר זה להידחות.

23. לבסוף, בכל הנוגע לסעד הרביעי שעניינו יישום "פקודת נציבות 02.04.00 משמעת – כללים בדבר השימוש בכוח סביר לצורך מילוי תפקיד", הרי שכעולה מן האמור לעיל, **סוהרי היחידה דיווחו בזמן אמת על האירוע, בהתאם לנדרש מהם.** טענת העותרים לפיה באירוע מושא העתירה הופעל כוח "בלתי סביר" היא, כאמור, טענה עובדתית שנשמכת על תשתית ראייתית רעועה. זאת בפרט בשים לב לתיעוד הרפואי מביקתו של העותר בסמוך לאחר האירוע, ממנו עולה כי לא נצפו סימני חבלה וכי העותר לא טען כי נפצע. בהעדר חשד להפעלת כוח בלתי סביר, אף לא קמה חובה, בהתאם להוראות הפקודה (ובפרט האמור בסעיף 9 לפקודה) לדווח לשרשרת הפיקוד בשב"ס וליאח"ס על אודות המקרה. מכל מקום, משהעותר הגיש את תלונתו ליאח"ס, הרי שהחקירה בעניין תלונתו התנהלה בפרק זמן קצר – עדות העותר עצמו נגבתה בחלוף יומיים מקבלת מכתב התלונה, ועמדת היחידה החוקרת גובשה תוך פרק זמן קצר וסביר בנסיבות העניין, כנלמד מההחלטה הראשונה על סגירת התיק (אף אם זו נעשתה בחוסר סמכות).

לא למותר לציין בהקשר זה כי התנהלות זו אף עולה בקנה אחד עם הוראות נוהל אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל שמספרו 300.01.039 "טיפול בעבירות סוהרים" (להלן: "הנוהל החדש"), אשר מסדיר את נהלי העבודה בחקירת עבירות פליליות המבוצעות על ידי אנשי שב"ס, בין היתר בכל הנוגע לחקירת תלונות בדבר שימוש בכוח שלא כדין (ראו: סעיף 2(ג) לנוהל). יוער כי נוהל זה פורסם ביום 2.5.2021, וכי במועד הרלוונטי לאירועים מושא עתירה זו עמד בתוקפו הנוהל שקדם לו, שמספרו 03.300.039 (להלן: "הנוהל הישן") (ראו: סעיף ג' לנוהל הישן).

בנסיבות אלה, יטענו המשיבים כי אף בכל הנוגע לסעד זה, אין קשר ממשי בין טענות העותרים למקרה דנן, ועל כן דינו להידחות.

צילום נוסח גלוי של הנוהל החדש מצורף ומסומן מש/2.

צילום נוסח גלוי של הנוהל הישן מצורף ומסומן מש/3.

24. נוכח כל האמור לעיל, יתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחיית העתירה על הסף, תוך חיוב העותרים בהוצאות.

25. האמור בסעיף 20 לתגובה זו נתמך בתצהירו של כלאי יהודה כהן, מפקד פלגת "ציון", גדוד דרום, ביחידת "נחשון" בשירות בתי הסוהר.

היום, כ"ז באדר א תשפ"ב

28 בפברואר 2022

יונתן ציון מוזס, עו"ד
סגן בכיר במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

מיטל בוכמן שינדל, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה